

[Niels Matthiasen.]

Danmark har for at yde støtte, som vil give spredning og effekt, og for det andet må det være hensynet til nytten i modtagerlandet, der er afgørende. Vi synes, det er rimeligt, at et eventuelt folketingsudvalg i fremtiden inddrages i forhandlingerne om udvælgelsen af modtagerlandene.

Loven om de u-landsfrivillige er indarbejdet i dette lovforslag. De er et værdifuldt bidrag i Danmarks støtte til udviklingslandene, men jeg vil gerne gøre den bemærkning, at jeg savner egentlig en systematisk anvendelse af de hjemvendte u-landsfrivillige. Det burde dog være sådan, at de, når de kommer hjem med en viden og en erfaring, i langt højere grad anvendes i det oplysningsarbejde, som også skal forstærkes ifølge loven.

De danske statslån med lang løbetid og forholdsvis lav rente er en god ting, men følgevirkningerne af bindinger i forbindelse med statslånene må undersøges. Det hævdes — og det kan vi vel få opklaret i udvalget — at udviklingslandene kan komme til at betale op mod 20 pct. højere varepriser end normalt på grund af bindingerne. Er vi også altid sikre på, at vi kan levere varer, som modtagerlandene har brug for? Det tror jeg ikke er tilfældet. Forholdet er, at udviklingslandene modtager danske statslån, som er leverancebetinget her i landet, hvor måske kun et eller ganske få firmaer er leveringsdygtige. Det enkelte firma eller firmaerne, der indbyrdes kan træffe aftaler, opnår en faktisk monopolstilling og kan sætte prisen uden konkurrence. Vi må stille krav om, at disse leverancer i fremtiden underkastes monopoltilsynet. Det kan ikke være rimeligt, at statens bistandslån sluges af ublu fortjenester til private firmaer.

Som princip er disse bindinger af statslånene af det onde. Vi erkender, at det af beskæftigelsesmæssige grunde kan være nødvendigt at opretholde dem i en overgangsperiode, men det gælder her som i spørgsmålet om præferencer til udviklingslandene, at vi altid skyder os ind under, at vi selv om vi er parat til at opgive bindingerne og også indføre ikke gensidige præferencer for udviklingslandenes varer, naturligvis ikke kan gøre det før de andre industrilande, og så går der år efter år,

uden at der sker noget som helst. Det må være muligt at sætte en tidsfrist for, hvor længe vi skal vente på de andre, før vi bestemmer os for en gradvis afvikling af bindingerne og en gradvis indførelse af præference.

Lovforslagets bestemmelser om garantier for private kapitaloverførsler og industrialiseringsfonden hører ikke hjemme under den egentlige bistand. De har et klart erhvervsmæssigt sigte, og det er helt legalt og helt positivt, men det har ikke noget med bistandsarbejde at gøre. For så vidt kunne man sige, at disse bestemmelser hørte hjemme under handelsministeriet. Når socialdemokratiet alligevel synes, at de skal bevares i denne lov, skyldes det ikke mindst, at staten dermed stadig væk har hånd i hanke med, til hvilke projekter garantierne gives, og hvor industrialiseringsfonden investerer. Der bevares en vis kontrol med, hvilken udviklingsspredning og hvilken effekt garantierne og investeringerne har i modtagerlandene. Hvis vi i forbindelse med denne lov får et stående folketingsudvalg, må det — det afhænger lidt af, hvilken placering og hvilken bemyndigelse det skal have — også have mulighed for at følge virksomheden i forbindelse med loven, så man nøje kan følge de beslutninger, der tages, og have adgang til de regnskaber, som er en følge af garantier og bestemmelser.

Organisationen er blevet strammet, og godt det samme. Den skal nu administreres som en afdeling under udenrigsministeriet; man har altså forladt tanken om et særligt u-landsministerium. Jeg ved ikke, om man også har forladt tanken om en særlig u-landsminister. Man har også forladt tanken om et særligt direktorat, som man har det i en række andre lande. Det afgørende er efter vor opfattelse egentlig heller ikke formen, men hvilke arbejdsbetingelser afdelingen, altså DANIDA, får. Får man den fornødne arbejdskraft stillet til rådighed? Agter man at administrere med tilstrækkelig smidighed, ikke mindst i forhold til forflyttelsespligten? Der er tale om et meget specielt arbejde, der sikkert bedst udføres af folk med både en særlig interesse og en særlig viden. De må på alle niveauer have en rimelig lang tjenestetid i dette arbejde. Det vil også være naturligt i vidt omfang at an-